KOMISIJAS LĒMUMS

(2005. gada 8. decembris),

ar ko Nīderlandei piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti

(izziņots ar dokumenta numuru K(2005) 4778)

(Autentisks ir tikai teksts holandiešu valodā)

(2005/880/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti [1], un jo īpaši tās III pielikuma 2. punkta b) apakšpunktu,

tā kā:

(1) Ja kūtsmēslu apjoms, ko dalībvalsts ir paredzējusi izmantot uz vienu hektāru gadā, atšķiras no Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta un a) apakšpunkta ievadteikumos konkretizētā apjoma, tas nosakāms tā, lai nekavētu šīs direktīvas 1. pantā minēto mērķu sasniegšanu, un pamatojams ar objektīviem kritērijiem, kas šajā gadījumā ir ilgi augšanas periodi un kultūraugi, kam nepieciešams daudz slāpekļa.

(2) Nīderlande 2005. gada 8. aprīlī iesniedza Komisijai lūgumu piešķirt atkāpi atbilstīgi Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta b) apakšpunktam.

(3) Lūdzot šo atkāpi, Nīderlande paredz gadā uz vienu hektāru izlietot 250 kg slāpekļa, kas iegūts no organiskajiem mēsliem saimniecībās, kurās ir vismaz 70 % zālaugu platību. Šis lūgums piešķirt atkāpi attiecas uz aptuveni 25 000 Nīderlandes saimniecību, kuru platība ir aptuveni 900 000 hektāru.

(4) Nīderlande ir pieņēmusi tiesību aktus, ar ko ievieš Direktīvu 91/676/EEK, un kuri attiecas arī uz pieprasīto atkāpi.

(5) Nīderlandes tiesību akti, ar ko ievieš Direktīvu 91/676/EEK, ietver normas gan attiecībā uz slāpekļa, gan fosfātu lietošanu. Fosfātu izlietojuma normu mērķis ir līdz 2015. gadam panākt līdzsvaru fosfātu izmantošanā mēslošanā.

(6) Nīderlande pievērsās kūtsmēslu un minerālmēslu lietošanas radītā barības vielu pārpalikuma problēmai, izmantojot dažādus politikas līdzekļus, un laikposmā no 1992. gada līdz 2002. gadam samazināja liellopu skaitu par 17 %, cūku – par 14 %, aitu un kazu skaitu par 21 %. Kūtsmēslu slāpekļa un fosfora daudzums laikposmā no 1985. gada līdz 2002. gadam samazinājās attiecīgi par 29 % un 34 %. Slāpekļa un fosfora pārpalikumi laikposmā no 1992. gada līdz 2002. gadam samazinājās attiecīgi par 25 % un 37 %.

(7) Dati par ūdens kvalitāti rāda tendenci, ka samazinās nitrātu koncentrācija gruntsūdeņos un barības vielu koncentrācija (ieskaitot fosforu) virszemes ūdeņos.

(8) Nīderlandes paziņojumam pievienotie tehniskie un zinātniskie dokumenti liecina, ka, lietojot pieprasīto daudzumu liellopu kūtsmēslu slāpekļa, proti, 250 kg uz vienu hektāru gadā saimniecībās, kurās ir vismaz 70 % zālaugu platību, un optimāli saimniekojot, ir iespējams panākt slāpekļa saturu ūdenī 11,3 mg/l N (kas atbilst 50 mg/l NO_3) visu veidu augsnēs un fosfora pārpalikumu, kas līdzinās gandrīz nullei.

(9) Iesniegtie tehniskie un zinātniskie dokumenti liecina, ka pieprasītais daudzums 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā no liellopu kūtsmēsliem saimniecībās, kurās ir vismaz 70 % zālaugu platību, ir pamatojams ar objektīviem kritērijiem, piemēram, ilgu augšanas periodu, un kultūraugiem, kam vajadzīgs daudz slāpekļa.

(10) Tādēļ Komisija uzskata, ka Nīderlandes pieprasītais kūtsmēslu daudzums neietekmēs Direktīvas 91/676/EEK mērķu sasniegšanu, ja vien tiks ievēroti noteikti stingri nosacījumi.

[1] OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

(11) Šie nosacījumi ietver mēslošanas plānu izstrādi katrai saimniecībai, mēslošanas darbu uzskaiti, izmantojot mēslošanas pārskatus, regulāru augsnes analīzi, augu segas izveidi ziemā pēc kukurūzas audzēšanas, īpašus noteikumus zāles uzaršanai, kūtsmēslu neizmantošanu pirms zāles uzaršanas un mēslošanas pielāgošanu, ņemot vērā pākšaugu ietekmi. Šiem noteikumiem ir jānodrošina mēslošana, kas ņem vērā kultūraugu vajadzības, kā arī samazina un novērš slāpekļa izskalošanās zudumus.

(12) Lai novērstu, ka pieprasītās atkāpes piemērošana izraisa intensifikāciju, kompetentajām iestādēm ir jānodrošina, ka kūtsmēslu ražošanas procesā radies slāpeklis un fosfors nepārsniedz 2002. gada daudzumu atbilstīgi rīcības programmai, kura Nīderlandei ir jāīsteno.

(13) Tādēļ ir jāapstiprina pieprasītā atkāpe.

(14) Šis lēmums ir jāpiemēro saistībā ar Nīderlandes 2006.–2009. gada rīcības programmu.

(15) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko savā sanāksmē ir sniegusi Nitrātu komiteja, kas izveidota ar Direktīvas 91/676/EEK 9. pantu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nīderlandes 2005. gada 8. aprīļa vēstulē pieprasīto atkāpi, kas atļauj lietot vairāk organisko mēslu, nekā paredzēts Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma ievadteikumos un 2. punkta a) apakšpunktā, piešķir, ja tiek ievēroti šajā lēmumā noteiktie nosacījumi.

2. pants

Definīcijas

Šajā lēmumā piemēro šādas definīcijas:

a) "ganību saimniecības" ir saimniecības, kurās 70 % vai vairāk no platības, kurās var lietot organiskos mēslus, aug zāle;

b) "ganību dzīvnieki" ir liellopi (izņemot gaļai audzējamus teļus), aitas, kazas un zirgi, ēzeļi, brieži un ūdensbifeļi;

c) "lauksaimniecības zeme" ir platības, kas, pamatojoties uz rakstisku individuālu līgumu ir lauksaimnieka īpašumā, nomā vai valdījumā un par kuras apsaimniekošanu viņš ir tiešā veidā atbildīgs;

d) "zāle" ir pastāvīgas zālaugu platības vai pagaidu zālaugu platības, kuras ierīko uz laiku līdz četriem gadiem.

3. pants

Darbības joma

Šo lēmumu piemēro atsevišķos gadījumos, ievērojot nosacījumus, kas 4., 5. un 6. pantā noteikti ganību saimniecībām.

4. pants

Ikgadēja atļauja un saistības

1. Lauksaimnieki, kas grib izmantot atkāpi, ik gadu iesniedz pieteikumu kompetentajai iestādei.

2. Vienlaikus ar ikgadējā 1. punktā minētā pieteikuma iesniegšanu viņi rakstiski uzņemas 5. un 6. pantā paredzēto nosacījumu izpildi.

3. Kompetentās iestādes nodrošina, ka visus atkāpes pieteikumus un mēslošanas pārskatus iesniedz administratīvai kontrolei. Ja valsts iestāžu veiktā 1. punktā minēto pieteikumu kontrole atklāj, ka nav ievēroti 5. un 6. pantā paredzētie nosacījumi, iesniedzēju par to informē. Šajā gadījumā pieteikumu uzskata par noraidītu.

5. pants

Kūtsmēslu un citu mēslošanas līdzekļu izmantošana

1. Organiskā mēslojuma daudzums no ganību dzīvniekiem, ko ik gadus zemei izmanto ganību saimniecībās, ieskaitot pašu dzīvnieku atstātos mēslus, ņemot vērā 2.–7. punktā noteiktos nosacījumus, nedrīkst pārsniegt kūtsmēslu daudzumu, kas satur 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru.

2. Kopējais slāpekļa daudzums atbilst attiecīgajiem kultūraugiem nepieciešamo barības vielu daudzumam un to uzņemšanai no augsnes.

3. Katrai saimniecībai ir jābūt mēslošanas plānam, kurā apraksta lauksaimniecības zemes augu seku un plānoto organiskā mēslojuma, slāpekļa un fosfātu minerālmēslu izmantošanu. Šo plānu saimniecībā sagatavo vēlākais līdz 1. februārim.

Mēslošanas plānā ir šādi dati:

a) dzīvnieku skaits, turēšanas un glabāšanas sistēmas apraksts, tostarp krājumā esošie kūtsmēsli;

b) saimniecībā saražoto kūtsmēslu slāpekļa (atskaitot turēšanas un glabāšanas zaudējumus) un fosfora aprēķins;

c) augu seka un katra kultūrauga platība, ieskaitot kartes skici, kurā norādīta katra lauka atrašanās vieta;

d) paredzamais kultūraugiem nepieciešamais slāpekļa un fosfora daudzums;

e) to kūtsmēslu daudzums un veids, kas piegādāts pircējiem un nav izmantots saimniecībā;

f) lauksaimniecības zemē izmantoto ievesto kūtsmēslu daudzums;

g) organisko vielu mineralizācijas, pākšaugu un atmosfēras nokrišņu devuma un augsnē esošā slāpekļa daudzuma aprēķins laikā, kad kultūraugi sāk to pastiprināti izmantot;

h) kūtsmēslu slāpekļa un fosfora izmantošana katrā laukā (audzēto kultūraugu un augsnes veida ziņā viendabīgi saimniecības zemesgabali);

i) slāpekļa un fosfora izkliedēšana katrā laukā, izmantojot ķīmiskos un citus mēslošanas līdzekļus;

j) aprēķini, lai novērtētu slāpekļa un fosfora izmantošanas normu ievērošanu.

Plānus pārskata ne vēlāk kā pēc septiņām dienām, ja ir notikušas kādas izmaiņas apsaimniekošanā, lai nodrošinātu plānu un faktiskās lauksaimniecības prakses atbilstību.

4. Katrā saimniecībā ir jābūt mēslošanas pārskatam. Tas katru kalendāro gadu ir iesniedzams kompetentai iestādei. Tajā ir šāda informācija:

a) kultūraugu platības;

b) dzīvnieku skaits un veids;

c) viena dzīvnieka saražoto mēslu daudzums;

d) saimniecībā ievesto mēslošanas līdzekļu apjoms;

e) kūtsmēslu apjoms, ko saimniecība ir pārdevusi, norādot saņēmēju.

5. Visas ganību saimniecības, kas izmanto individuālo atkāpi, akceptē, ka mēslošanas līdzekļu izmantošanu un pārskatu var pārbaudīt.

6. Katrā saimniecībā, kura izmanto atkāpi, vismaz ik pēc četriem gadiem veic periodiskas augsnes slāpekļa un fosfora analīzes visās lauksaimniecības zemēs, kuras ir viendabīgas attiecībā uz augu seku un augsnes īpatnībām.

Visās viendabīgās saimniecības platībās pēc zālaugu platību uzaršanas veic minerālu slāpekļa un citu parametru analīzi, lai noteiktu organisko vielu mineralizācijas gaitā radušos slāpekļa daudzumu.

Attiecībā uz pirmajā un otrajā daļā minētajām analīzēm spēkā ir prasība, ka ir jāizdara vismaz viena analīze uz katriem 5 platības hektāriem.

7. Kūtsmēslus nedrīkst izkliedēt rudenī pirms zāles izsēšanas.

6. pants

(Zemes) augu sega

1. 70 % vai vairāk no saimniecību platībām, kurās izmanto kūtsmēslus, audzē zāli. Lauksaimnieki, kas izmanto individuālo atkāpi, veic šādus pasākumus:

a) smilšu un lesa augsnēs pēc kukurūzas novākšanas audzē zāli vai citus kultūraugus, kas ziemā nodrošina zemes augu segu, lai būtiski samazinātu iespējamo izskalošanos;

b) starpkultūras neuzar pirms 1. februāra, lai nodrošinātu pastāvīgu augu segu aramzemēs, lai atgūtu nitrātu rudens zudumus augsnes apakškārtā un ierobežotu zudumus ziemā;

c) smilšu un lesa augsnē zāli uzar pavasarī;

d) visos augšņu veidos pēc zāles uzaršanas tūlīt iesēj tādus kultūraugus, kam nepieciešams daudz slāpekļa, un mēslošanas vajadzībām augsni analizē, nosakot minerālu slāpekli un citus parametrus, ko izmanto kā bāzes rādītājus, lai novērtētu slāpekļa izdalīšanos augsnes organisko vielu mineralizācijas procesā;

e) ja augu seka ietver pākšaugus vai citus augus, kas saista atmosfēras slāpekli, attiecīgi samazina slāpekļa mēslu lietošanu.

2. Atkāpjoties no c) punkta, ir atļauta zāles uzaršana rudenī, ja stāda puķu sīpolus.

7. pants

Pasākumi attiecībā uz kūtsmēslu ražošanu

Valsts iestādes nodrošina, ka kūtsmēslu ražošanā ne slāpekļa, ne fosfora daudzums nepārsniedz 2002. gada apjomu.

8. pants

Uzraudzība

1. Kompetentās iestādes sastāda un ik gadu atjauno kartes, kurās redzams, kādu daļu procentuāli aizņem ganību saimniecības, lauksaimniecības dzīvnieki un lauksaimniecības zeme, uz ko katrā administratīvajā rajonā attiecas individuāla atkāpe.

Šīs kartes ik gadus iesniedz Komisijai, pirmo reizi to izdara 2006. gada otrajā ceturksnī.

2. Augsnes ūdens, ūdensteču un augšējo gruntsūdeņu paraugu ņemšanai izveido un uztur atrašanās vietu uzraudzības tīklu, lai uzraudzītu atkāpes piemērošanu.

Uzraudzības tīkls, kurā ietvertas vismaz 300 saimniecības, kuras izmanto individuālas atkāpes, reprezentatīvi ietver visus augšņu veidus (mālaugsni, kūdru, smilšaugsni, smilšainas lesa augsnes), mēslošanas paradumus un augu seku. Uzraudzības tīklu sastāvu šā lēmuma piemērošanas laikā nemaina.

3. Pētījumi un pastāvīga barības vielu analīze nodrošina datus par vietējo zemes izmantojumu, augu seku un lauksaimniecības praksi saimniecībās, kas izmanto individuālas atkāpes. Šos datus var izmantot nitrātu izskalošanās daudzuma un fosfora zudumu paraugaprēķinam laukiem, kuros gadā uz vienu hektāru izlieto līdz 250 kg slāpekļa no ganību dzīvnieku mēsliem.

4. Nitrātu un fosfora koncentrāciju ūdenī, kas izplūst no sakņu zonas un ieplūst gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu sistēmā, nosaka, izmantojot datus par augšējiem gruntsūdeņiem, augsnes ūdeni, drenāžas ūdeni un ūdenstecēm uzraudzības tīklā esošajās saimniecībās.

5. Smilšainās augsnēs esošajos lauksaimnieciskās sateces baseinos ir vajadzīga pastiprināta ūdens uzraudzība.

9. pants

Kontroles

1. Kompetentā valsts iestāde veic administratīvo kontroli visās saimniecībās, kuras izmanto individuālu atkāpi, lai noteiktu, vai tiek ievērotas normas par maksimālo ganību dzīvnieku mēslu slāpekļa daudzuma izmantošanu gadā uz vienu hektāru, proti, 250 kg, un kopējo slāpekļa un fosfātu daudzumu, kā arī zemes izmantošanas nosacījumi.

2. Pamatojoties uz riska analīzi, iepriekšējo gadu kontroles rezultātiem un to likumu vispārējo izlases veida pārbaužu rezultātiem, ar ko ievieš Direktīvu 91/676/EEK, sastāda pārbaužu programmu.

Īpašas pārbaudes veic vismaz 5 % saimniecību, kuras izmanto individuālu atkāpi attiecībā uz zemes izmantošanu, dzīvnieku skaitu un kūtsmēslu ražošanu.

Lauka apskati veic vismaz 3 % saimniecību, lai pārbaudītu, vai tiek izpildīti 5. un 6. pantā minētie nosacījumi.

10. pants

Ziņojumi

1. Kompetentā iestāde ik gadu iesniedz Komisijai uzraudzības rezultātus, kam pievienots īss novērtējuma ziņojums (saimniecību pārbaude, ieskaitot informāciju par saimniecībām, kurās, veicot administratīvo kontroli un lauka apskati, ir konstatēti pārkāpumi) un ūdens kvalitātes novērtējums (pamatojoties uz izskalojumiem sakņu zonā, virszemes un gruntsūdeņu kvalitāti un paraugaprēķiniem).

Pirmo ziņojumu iesniedz līdz 2007. gada martam, turpmākos ziņojumus iesniedz attiecīgi līdz 2008., 2009. un 2010. gada martam.

2. Papildus 1. punktā minētajiem datiem ziņojumā ir šāda informācija:

a) visu to saimniecību mēslošanas dati, kuras izmanto individuālu atkāpi;

b) katras lauksaimniecības dzīvnieku sugas dzīvnieku skaita attīstības tendences Nīderlandē un saimniecībās, kurām piešķirta atkāpe;

c) valstī vērojamās kūtsmēslu ražošanas tendences attiecībā uz kūtsmēslu slāpekli un fosfātiem;

d) kopsavilkums par valsts līmenī veikto pārbaužu rezultātiem attiecībā uz cūku un mājputnu mēslu izdalījumu koeficientu.

3. Iegūtos rezultātus Komisija ņems vērā, ja Nīderlandes iestādes eventuāli atkal lūgs piešķirt atkāpi.

4. Kompetentā iestāde ik gadus sagatavo ziņojumu par mēslošanu un ražu dažādās augsnēs un dažādām kultūrām un iesniedz to Komisijai, lai sniegtu informāciju par to ganību saimniecību pārvaldību, kam piemēro atkāpi, un sasniegto pārvaldības optimizācijas pakāpi.

11. pants

Piemērošana

Šo lēmumu piemēro no 2006. gada 1. janvāra.

Šis lēmums ir spēkā līdz 2009. gada 31. decembrim.

12. pants

Šis lēmums ir adresēts Nīderlandes Karalistei.

Briselē, 2005. gada 8. decembrī

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Stavros DIMAS